

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2014» атты
IX халықаралық ғылыми конференциясы

IX Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2014»

The IX International Scientific Conference for
students and young scholars
«SCIENCE AND EDUCATION-2014»

2014 жыл 11 сәуір
11 апреля 2014 года
April 11, 2014

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2014»
атты IX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
IX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2014»**

**PROCEEDINGS
of the IX International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2014»**

2014 жыл 11 сәуір

Астана

УДК 001(063)
ББК 72
Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2014» атты студенттер мен жас ғалымдардың IX Халықаралық ғылыми конференциясы = IX Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2014» = The IX International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2014».
– Астана: <http://www.eni.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2014. – 5831 стр.
(қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-610-4

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001(063)
ББК 72

ISBN 978-9965-31-610-4

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық
университеті, 2014

Фрейд оларды «қайнаған құмарлықтардың қазаны» деп атайды. Саналы «Мен» «шындық принципін» басшылыққа алады да, бейсаналы «Ол» мен қоршаған дүние арасындағы делдал ретінде адамның бейсанасына ықпал етуге тырысады. Адам «Мені» «Оны» өзіне бағындыруға тырысады, алайда кейде өзі Оның ықпалында болады. Жоғарғы Мен орындалуды, Жоғарғы Мен мәдени тиым салуларды бейнелей келе, ұят ретінде адам «Меніне» үстемдік етуі мүмкін. Бейсанада белгілі бір жағдайларда сана аймағынан шығып кететін элементтер болады. «Мен» қабылдау мен қозғалыс органдарының жүйесін бақылайды. Фрейд адамның психологиялық өмірі туылған соң басталады деп санайды, ал жаңа туған сәбиді ол «tabula rasa» (таза тақта) деп атайды. Кейде ол организмнің анықталмаған бейімділігі туралы, тіпті адамның түс көруі мен қиялында орын алатын филогенездік сипаттағы, өзіне тән архаикалық еске түсірулер туралы айтады [2].

Филогенездік мұраға адам ешқашан үйренбейді, ол тумысынан оған ие болып жаратылады. Адамның түс көру жұмысы архаикалық еске түсіру болып табылады [3]. Сонымен бірге, архаика экстремалды жағдайларда жақсы не жаман сезімдерді қоздырып отырып та көрініс алады. Мұндай жағдайға зайырлылық көмескіленіп, бейсанадан инстинктің оянуына жол беретін тобыр жиыны жатады.

Осы сияқты адам психологиясына әсер ететін еске түсірулер адамның болашақтағы іс әрекетіне өзіндік ықпалы бар көмескі сананың жұмысы. Осыған қарай бала тәрбиесінде, оның оқу үрдісіне әсер ететін көмескі санада ұялаған еске түсірулерді анықтау арқылы, біз оқушының оқу үрдісін жақсарту аламыз және сонымен қоса заңға қайшы қандай да бір әрекет немесе әрекетсіздігімен құқыққорғау органдарында күдікті ретінде қаралып жатқан немесе қылмыскерлердің ішкі мотив, мақсаттарын анықтауға әрі оны келесіде қайталамауға ықпал ете аламыз.

Болашақ заңгер ретінде қоғамның басты байлығы болып табылатын адам мен азаматтың бостандығы мен құқығын қорғау саласында тұлға мен оның ерекшеліктерін жете оқып-білу мен зерделеуде психология ғылымының алар орны ерекше. Оның ішінде тұлға ерекшелігін ашуда психотехниканы қолдана алу өте қызықты әрі пайдалы болмақ.

Қолданылған әдебиет

1. Психология. Адамзат ақыл-ойының қазынасы. 10 томдық. 3 том. – Алматы. 2005. – 480 б.
2. З. Фрейд. [Электронды ресурс]. – kk.wikipedia.org.
3. Лейбин В.М. Психоанализ. Учебное пособие. [Электронный ресурс]. – http://bookap.info/psyanaliz/leybin_psihoanaliz_uchebnoe_posobie/gl54.shtm.
4. Корягин С. Зигмунд Фрейд. [Электронный ресурс]. – <http://www.proza.ru/2010/04/16/427>.
5. Зигмунд Фрейд. Психоанализ. [Электронный ресурс]. – <http://people.jmoro.ru/freud/psychoanalysis.html>.

Резюме

В статье анализируются трёхкомпонентная структура модели психики человека, психологизация понятия «бессознательное», также разработка таких терапевтических методик, как метод свободных ассоциаций и толкование сновидений.

Summary

In the article analysed three-component structure of model of psyche of man, of психологизация concept "unconscious", also development of such therapeutic methodologies, as method of free associations and interpretation of dreams.

УДК 376

ҚЫЛМЫСКЕРЛЕРДІҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Ерденова Алина Ергалиевна
yerden.alina@mail.ru

Қылмыстылық бұл тек қылмыстық әрекеттер жиынтығы ғана емес, сонымен қатар оларды жүзеге асыратын адамдар жиынтығы да болып табылады[1]. Қылмыстарды жасайтын адамдар қылмыстық мінез құлықтың сипаты, мақсаттары, мотивтері мен оның басқа да объективті де, субъективті белгілері арқылы ерекшеленеді. Оларды қылмыскер тұлғасы ұғымына біріктіре отырып, криминологтар қылмысқа ықпал ету дәрежесі бойынша тұлғалық ерекшеліктер көрінетін берілген түсінікке әмбебап мән мағына береді[2]. Қылмыстарды жасаған адамдардың криминологиялық мінездемелерінің айырмашылықтары олардың типологиясы мен квалификациясы үшін негіз болып табылады, бұл «қылмыскер тұлғасы» жалпы ұғымын онда интеграцияланған басқа адамдармен алуан түрлі мен жүйелі өзараәрекеттесулер процесінде қалыптасатын әлеуметтік мәнді теріс қасиеттердің жиынтығын білдіреді[3].

«Қылмыскер тұлғасы» ұғымының ғылыми практикалық мәні сәйкес жағдайда адамды мінез құлықтың антиқоғамдық нұсқасын таңдауға бағдар беретін тұлғаның моральдік психологиялық қасиеттер мен ерекшеліктердің құрылымын айқындаумен байланысты болады. Криминологияда қылмыскер тұлғасын сипаттайтын келесі белгілердің топтары бөлінеді: әлеуметтік демографиялық белгілер, қылмыстық құқықтық белгілер, тіршілік әрекетінің түрлі сфераларындағы әлеуметтік көріністер, өнегелілік қасиеттер, психологиялық белгілер, физикалық(биологиялық) мінездемелер. Оқиғалардың кең шеңберін талдау кезінде қылмыскер тұлғасы мінездемелерінің кез келген компоненттері арасында статистикалық тұрғыдан мәнді байланыстарды орнатуға болады: мысалы, отбасылық жағдайы мен жасы, денсаулық күйі мен материалдық қамтамасыздану деңгейі арасында. Алайда, қылмыскер тұлғасының құрылымы үшін оның ішінде пайдақорлық зорлық қылмыскер үшін құрылымдық компоненттер арасындағы кез келген емес, криминологиялық тұрғыдан мәнді байланыстар маңызды болып табылады. Әлеуметтік тегі, материалдық пен отбасылық жағдайы, білім деңгейі, психофизиологиялық ерекшеліктер пайдақорлық зорлық қылмыскер тұлғасын басқа заңды сақтайтын азаматтардан әрдайым ерекшелейді. Сондықтан да қылмыскер тұлғасының құрылымында криминогенділігі мен байланыс сипаты қылмысқа әкелетін элементтерді айқындау қажет[4].

Пайдақорлық зорлық қылмыскер тұлғасының құрылымы оның ішкі өмірін, моральдік психологиялық ерекшеліктерін сипаттайтын компоненттерден тұрады. Пайдақорлық зорлық қылмыскерлер үшін қылмыстық мінез құлық біздің елде онсыз материалдық қамтамасыздануды мәнді арттыру мүмкін емес болатын қосымша табыстарды алудың ең таралған мен ыңғайлы тәсілі болып табылады. 1990-жж. ортасында мемлекеттің ішкі жағдайы мен КСРО ыдырауы салдарынан Қазақстан республикасында жұмыс орындарының жаппай қысқартылу үрдісі жүрді және ауылдың жұмысқа қабілетті тұрғындары қолайлы жұмыс табу үшін қалаларға жер аудара бастады. Соның салдарынан мемлекеттегі ішкі жағдайды біршама дестабилизацияға ұшыратты. Дәл осы кезеңге пайдақорлық зорлық қылмыстылық генезисінің кең орын алуы жатады[5].

Пайдақорлық – зорлық қылмыстылық пайдақорлық қылмыстылық пен зорлық қылмыстылықтың тоғысқан жерінде орын алады. Себебі, пайдақорлық ниетпен жасалатын қылмыстардың барлығы да зорлықты қолданумен жүзеге аспайды, тура солай зорлықпен жасалатын қылмыстардың бәрі де пайдақорлық мақсатқа жетуді көздемейді[6].

Осылайша, пайдақорлық зорлық қылмыстылық белгілі бір мемлекет территориясында белгілі бір уақыт аралығында бір адамға (немесе адамдар тобына) қарсы бағытталған және оның еркінен тыс немесе еркіне көнбейтін күйде жасалатын, органикалық, физиологиялық немесе психикалық травма және оның ерік жігер немесе әрекет бостандығын шектеуге қабілетті ықпал ету арқылы материалдық пайда табу ниетінен шығатын қасақана мен заңға қайшы түрде жүзеге асырылатын қылмыстар жиынтығы болып табылады. Қылмыстылықтың берілген түріне жататын қылмыстар саны көп емес[7].

Ю.М.Антонян бойынша пайдақорлық зорлық қылмыскерлердің үш негізгі типін бөлуге болады:

1. Ызақор тип.
2. Антиқоғамдық тип.
3. Қоршаған ортамен байланысты тип[8].

Меншікке қарсы қылмыстар қоғамдық қауіпті іс әрекеттердің ішінен ең таралған түрі болып табылады. Оларға тонау(ҚР ҚК 178-бап, 2-б., «а» п.), қарақшылық(ҚР ҚК 179-бабы), бопсалаушылық (ҚР ҚК 181-бап) сияқты қылмыстар жатады[9].

Негізінен, пайдақорлық зорлық қылмыскерлердің үш негізгі типін бөлуге болады:

Кездейсоқ типке қарақшылыққа одан бұрын бармаған алғаш рет жасайтын адамдарды жатқызуға болады. Әдетте, олардың қол сұғушылық объектісі ретінде жеке бас мүлік шығады. Негізгі контингентті кәмелетке толмаған адамдар құрайды. Олардың жүріс тұрысында қылмысты жасамас бұрын қауіпті белгілердің тұтас кешені көрінеді: уақытты мақсатсыз өткізу, позитивті іс әрекетке қызығушылықтың болмауы, антиқоғамдық өмір салтын ұстанатын адамдармен жақындасу. Қылмыстық топ құрамында жасау кезінде олар арзан қолды рөл атқарады. Олар үшін пайдақорлық зорлық қылмысты жасаудағы басты мотив соншалық пайда табу емес, топтық ынтымақтастық пен жолдастық сезімін дұрыс емес ұғынылған болады. Бұл кезде шешуші рөлді оқиға ойнайды, ал жасалған қылмыс, негізінен, қасақана емес сипатта болады. Қылмыстық жолмен алынған заттар жиі мәнсіз құндылыққа ие болады.

Кездейсоқ типке қарақшылыққа одан бұрын бармаған алғаш рет жасайтын адамдарды жатқызуға болады. Әдетте, олардың қол сұғушылық объектісі ретінде жеке бас мүлік шығады. Негізгі контингентті кәмелетке толмаған адамдар құрайды. Олардың жүріс тұрысында қылмысты жасамас бұрын қауіпті белгілердің тұтас кешені көрінеді: уақытты мақсатсыз өткізу, позитивті іс әрекетке қызығушылықтың болмауы, антиқоғамдық өмір салтын ұстанатын адамдармен жақындасу. Қылмыстық топ құрамында жасау кезінде олар арзан қолды рөл атқарады. Олар үшін пайдақорлық зорлық қылмысты жасаудағы басты мотив соншалық пайда табу емес, топтық ынтымақтастық пен дұрыс ұғынылмаған жолдастық сезімі болып табылады. Ол кезде жетекші рөлді оқиға атқарады және жасалынған қылмыс, негізінен, қасақана сипатта болмайды. Қылмыстық жолмен алынған заттар жиі мәнсіз құндылыққа ие болады.

Бұл типтің маңызды сипаты олардың көпшілігі өз кінәсін түсініп, шын жүректен өкінеді және жасаған қылмысты басынан терең өткереді. «Қылмыстық жүріс тұрысты шарттайтын объективті жағдайлар, қылмыстарды айқын антиқоғамдық бағыттылығы бар адамдардың жасаған оқиғалардан гөрі одан да теріс сипатта болатынын деп айтуға негіздемелер» бар. Пайдақорлық зорлық қылмыскерлердің тұрақсыз типіне жеткілікті түрде нақты айқындалған антиқоғамдық ұстанымы бар сәйкес жағдай кезінде қылмысты жасауға қабілетті адамдарды жатқызуға болады.

Бірақ бірінші типтегі пайдақорлық зорлық қылмыскерлер үшін анықтаушы рөлді нақты өмірлік оқиға орындаса, берілген тип үшін оқиға қылмыстың жасалуына жағдай жасайтын тек бір шарт болып табылады. Олардың қылмыстық қолсұғушылық объектісі тек жеке ғана емес, мемлекеттік меншік те болып табылады.

Берілген типті одан бұрын заңмен шиеленіске түсе қойған жастар болып табылады(бұзақылық, ұрлық). «Қылмысты алғаш жасаған адамдарға қатысты көпшілік жағдайда дұрыс жолынан адасу, қылмысты жасау үшін жағымды жағдайлардың түрткі беруші әсері, шамадан тыс қозу күйі жайында айтуға болса, яғни қылмыстық әрекеттің субъективті негізі ретінде уақытша моральдік тұрақсыздық шықса, рецидив кезінде қылмыс пен қылмыскер тұлғасы арасында одан да тығыз мән мағыналық байланыс бар екенімен толықтай келісуге болады». Қарастырылатын типке түрлі құқықбұзушылықтар үшін кәмелетке толмағандардың істері жайындағы инспекцияға есепке алынған және әдетте, мекен жайы, жұмысы, оқу орны бойынша теріс жағынан мінездеме берілген адамдарды да қатыстыруға болады.

Берілген типке жататын пайдақорлық зорлық қылмыскерлердің көпшілігіне тән қасиеттер арамтамақтық пен маскүнемдік болып табылады. Шын жүректен өкіну мен кінәсін түсіну, өз өзін айыптау сезімдері оларға тән емес. Керісінше, олар өз қылықтарын ақтауға тырысады.

Жалпы, тұлғаның моральдік психологиялық сферасындағы деформация қылмысты жасауға деген ішкі даярлыққа әкеледі. Пайдакүнемдік мотив жиі спирттік ішімдіктерді табуға келеді. Қарақшылық шабуыл жасау кезінде олар жиі мас күйінде болады және тым белсенділік танытады. Антиқоғамдық ұстаным тек терең мен берік қана емес, олардың өмірінде кең орын алады. Қылмыстық активке пайдақорлық зорлық, пайдақорлық пен зорлық қылмыстар мен бұзақылық кіреді. Оған қоса бұл кезде жасалынатын қылмыстардың қоғамдық қауіптілігінің күшеюіне жалпы тенденция байқалады. Мұндай адамдарға белсенді антиқоғамдық ұстаным тән болғандықтан, нақты өмірлік оқиға рөлі минимумға келеді[10].

Қолданылған әдебиет

1. Васильев В.Л. Юридическая психология: Учебник для вузов. – М.: Юрид. лит., 1991. – 222 б.
2. Миненок М.Г., Миненок Д.М. Корысть. Криминологическое и уголовно-правовое проблемы. – СПб.: Юрид. центр Пресс, 2001. – 57 б.
3. Криминология: Учебник / Под ред. В.Н. Кудрявцева и В.Е. Эминова. – М.: 1997. – 79 б.
4. Миненок М.Г., Миненок Д.М. Указ. соч. – 234 б.
5. Цалиев А. М. Вопросы типологизации корыстно–насильственных преступлений/ А.М. Цалиев// Федеральный правовой портал: Юридическая Россия. - . – режим доступа: <http://law.edu.ru/article/article.asp?articleID=186307>
6. Алимов С.Б. Теоретические проблемы учения о личности преступника/ С.Б. Алимов. - М.: ГосИздат, 1979, 56 б.
7. Вермеш М. Основные проблемы криминологии/ М. Вермеш. - М.: Верса, 2005, 45 б.
8. Антонян Ю.М. Психологическое отчуждение личности и преступное поведение. Ереван, 1987.-163 б.
9. Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі 1997 жылғы 16 шілдедегі N 167.
10. Антонян. Эминов. Личность преступника: психолого-криминологический анализ.- 134-136 б.

УДК376.56

ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ КУЛЬТУРЫ ЗДОРОВЬЯ У СТУДЕНТОВ

Ерлан К. Е.

erlankyzy_kalamkas@mail.ru

Студентка 2 курса ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан
Научный Руководитель – Л. Трубецкая

Формирование культуры здоровья студентов основано на целенаправленных организационно-педагогических действиях по программному ориентированию студентов на культурно-оздоровительную деятельность; на актуализации ценностного отношения студентов к здоровью; на обогащении опыта культурно-оздоровительной деятельности студентов. Формирование культуры здоровья студентов может быть осуществлено в образовательном процессе через реализацию совокупности педагогических условий, методов, приемов и средств гностического, аксиологического, деятельностного и оценочного характера.

Высокая цена здоровья определяется тем, что оно занимает самую верхнюю позицию в иерархии человеческих потребностей. Это обусловлено тем, что реализовать свой интеллектуальный, нравственный, физический и репродуктивный потенциал может